

Jaarstukken 2020

13-07-2021

Onderwijs

Portefeuillehouder:
J.D.W. Klaasse

Afdelingsmanager:
K. Schelling

Afdeling:
Samenleving

Doelstellingen in één oogopslag

Belangrijke ontwikkelingen

Coronamaatregelen

Ondersteuning scholen

In maart werd door de Rijksoverheid besloten de scholen en kinderopvang te sluiten. Scholen zijn gestart met afstandsonderwijs en noodopvang voor kinderen van ouders met cruciale beroepen of kwetsbare thuissituaties. In mei mochten de scholen weer gedeeltelijk open. De gemeente heeft de scholen ondersteund bij het heropenen door aanpassingen in de schoolomgeving te doen zodat ouders, leerlingen en leerkrachten weer veilig naar school konden gaan. Zo zijn er looproutes en wachtvakken aangebracht, borden geplaatst en zijn er op enkele locaties extra paden aangelegd. Ook zijn hekken geplaatst en is afzetlint uitgedeeld aan de scholen. Ook zijn op verschillende momenten in het jaar de coronawijzers langs de scholen gegaan om ouders tijdens de breng- en haalmomenten te wijzen op het houden van anderhalve meter afstand.

Kinderopvang en peuteropvang

Ook de kinderopvang heeft de deuren moeten sluiten als gevolg van de coronacrisis. Tijdens de eerste sluitingsperiode (maart tot en met mei 2020) mochten alleen kinderen van ouders met cruciale beroepen of kinderen in een kwetsbare thuissituatie gebruik maken van de noodopvang. Dat betekende dat de kinderopvang ook toegankelijk moest zijn voor ouders zonder overeenkomst en indien gevraagd moest er ook avond-, nacht-, en weekendopvang geboden worden. Ouders zijn gecompenseerd voor de kosten voor de opvang die zij niet hebben kunnen afnemen. Voor ouders met kinderopvangtoeslag verliep deze compensatie via de Sociale Verzekeringsbank (SVB), voor ouders zonder toeslag die gebruik maakten van het gesubsidieerde aanbod in de peutergroepen heeft de gemeente deze compensatie uitbetaald. Hiervoor heeft de gemeente middelen ontvangen van het Rijk.

Leerplicht

De leerplichtambtenaren hebben afgelopen jaar het contact met de basisscholen geïntensiveerd. Waar mogelijk hebben zij scholen bijgestaan om leerlingen in beeld te houden en om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk leerlingen onderwijs bleven volgen tijdens het onderwijs op afstand. Bij het voortgezet onderwijs hebben de leerlinplichtambtenaren proactief gehandeld door bij scholen te blijven informeren naar kwetsbare leerlingen. Leerplicht heeft als gevolg van het coronavirus te maken gehad met piekbelasting. De huidige bezetting van team leerplicht is nog voldoende; deze kan wel onder druk komen te staan als in 2021 het aantal jongeren dat aangemeld wordt bij leerplicht toeneemt (als verlaat effect van de coronaperiode).

Kosten noodopvang en compensatie ouderbijdragen

Uitgangspunt voor de noodopvang was dat deze met gesloten beurzen zou plaatsvinden. Ouders zijn door het Rijk opgeroepen de facturen voor de opvang door te betalen, ook als ouders geen recht hadden op noodopvang. Ouders zijn hiervoor gecompenseerd.

Leerlingenvervoer

De gemeente Diemen heeft gehoor gegeven aan de oproep van het VNG en het Rijk om vervoerders van Leerlingenvervoer te compenseren voor niet gereden ritten als gevolg van corona. Dit geldt voor de periode dat de scholen gesloten waren (15 maart t/m 1 juni 2020).

Het Leerlingenvervoer heeft in die periode niet volledig stil gelegen. Voor vervoer van en naar noodopvang is in sommige gevallen gebruik gemaakt van het Leerlingenvervoer.

Ontwikkeling middelbare school

In 2020 is verder invulling gegeven aan de oriëntatie ten aanzien van het concept en de samenwerkingsrelaties rond de vorming van een middelbare school in Diemen. Aandachtspunten daarbij zijn de beschikbaarheid van een tijdelijk locatie in Diemen en aanpassing van het onderwijsconcept, zodat het passend is bij zowel de onderwijsvisie van de OSB als de keuzemotieven van de Diemense leerlingen en hun ouders.

De coronaproblematiek heeft ervoor gezorgd dat de OSB (net als andere VO-scholen) de eerste prioriteit heeft moeten leggen bij een goede organisatie van de onderwijsprocessen. Desalniettemin is er een kwartiermaker door het OSB aangesteld om een vestiging van de school in Diemen voor te bereiden.

De hiervoor beschikbare locatie naast het Sportcentrum Duran is voor de komende twee jaar hiervoor gereserveerd.

Aanpassing gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (OAB)

De OAB-middelen die de gemeente Diemen ontvangt voor het uitvoeren van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid zijn verhoogd. Deze verhoging vloeit voort uit de wijziging van het 'Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie' en de aanpassing van de indicatoren voor de weging van het aantal peuters met een (risico op) een onderwijsachterstand binnen Diemen. Als gevolg van de wijziging van het 'Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie' is met ingang van 1 augustus 2020 het aantal aan te bieden uren VVE verhoogd van 10,5 uur naar gemiddeld 16 uur per week. Als gevolg hiervan stijgen de subsidieasten voor de gemeente Diemen, deze stijging wordt ondervangen door de verhoging van de toegekende Rijksmiddelen voor het onderwijsachterstandenbeleid. De middelen voor OAB zijn geoormerkt.

Asscher-middelen

Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de VNG hebben in 2016 bestuurlijke afspraken gemaakt over de toegankelijkheid van voorschoolse voorzieningen voor peuters die niet aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag of een gesubsidieerde plaats vanuit de OAB-middelen. Om gemeenten dit aanbod te kunnen laten realiseren is structureel € 60 miljoen beschikbaar gesteld. Als gevolg van een kleinere doelgroep dan eerder verwacht is dit bedrag teruggebracht naar € 30 miljoen. Voor Diemen is dit tot 2021 € 39.000 per jaar.

Onderwijs(voorzieningen)

Onderwijs canon

In 2019 een Canon van Diemen gepubliceerd voor het volwassen publiek. De intentie is uitgesproken om ook voor de jeugd (groep 7 en 8 basisschool) een canon te schrijven waarbij de inhoud van de canon geschikt zou worden gemaakt voor het lesprogramma van de scholen. Door te kiezen voor een actieve manier van delen van ons cultuurhistorisch erfgoed worden doelstellingen van cultuurhistorische beleid en doelstellingen van citymarketing en onderwijsbeleid samengebracht. In 2020 is gestart met de ontwikkeling van deze Onderwijs canon.

Aanvullend aanbod reguliere lessen

Naast de reguliere lessen is op de Diemense basisscholen ook een goed aanbod door de gemeente ondersteund ten aanzien van bewegingsonderwijs, cultuur- en natuureducatie alsmede aandacht voor diversiteit en burgerschapsvorming. Ook extra bewegingsonderwijs, bovenop het eigen aanbod van scholen, en schoolzwemmen is in 2020 mogelijk gemaakt. We blijven inzetten op Brede Scholen in het basisonderwijs waar we peuterspeelzalen,

kinderopvang en naschoolse opvang zoveel mogelijk onderbrengen. We bieden daar ruimte voor en samenwerking met partners zoals sportverenigingen, de muziekschool, Stichting Welzijn Diemen (SWD), en andere activiteiten.

Onderwijshuisvesting

Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht ten aanzien van de onderwijshuisvesting voor onder andere het primair onderwijs. Dat betekent dat de gemeente ondermeer verantwoordelijk is voor nieuwbouw van scholen en uitbreiding van bestaande locaties. Om vinger aan de pols te houden of de beschikbare ruimte in de scholen nog in de pas loopt met de ontwikkelingen in de leerlingpopulatie worden periodiek leerlingprognoses opgesteld. Uit de meest recente prognoses is gebleken dat het aantal leerlingen in het Diemense basisonderwijs groeit als gevolg van de groei van Diemen als geheel. Deze groei brengt een tijdelijke, grotere ruimtebehoefte met zich mee.

Uitbreiding Brede School de Kersenboom

Uit de eerder opgestelde leerlingprognoses is gebleken dat het aantal leerlingen in Diemen de komende jaren zal groeien. Met name in Plantage de Sniep is een (tijdelijke) piek in de te verwachten leerlingaantallen zichtbaar bij Brede School de Kersenboom. Om deze piek op te vangen is in 2020 de capaciteit van de Kersenboom uitgebreid door toevoeging van tijdelijke huisvesting naast het hoofdgebouw van de school. Dit bijgebouw, de Kersenvloesem, biedt ruimte aan vier extra groepen en heeft ruimte voor een kinderopvanggroep.

Strategische visie onderwijshuisvesting

In 2020 heeft een actualisatie van de strategische visie onderwijshuisvesting plaatsgevonden. Adviesbureau M3V heeft onderzoek gedaan naar de ruimtebehoefte in het onderwijs, uit dit onderzoek in combinatie met de leerlingprognoses is gebleken dat de ruimtebehoefte de komende jaren groter zal worden. De gemeente heeft hier reeds in 2020 op ingespeeld door de uitbreiding van de Kersenboom te realiseren en door de huidige locatie van het Atelier als onderwijslocatie aan te houden. In 2021 en 2022 zal een nieuw integraal huisvestingsplan worden opgesteld om de ontwikkelingen in de onderwijshuisvesting voor de lange termijn vast te leggen.

Aantrekken en behouden leerkrachten

In 2020 is een plan van aanpak ontwikkeld voor het aantrekken en behouden van leerkrachten in Diemen. Tijdens verschillende overleggen met de schoolbesturen en schooldirecteuren is in kaart gebracht welke vragen en behoeften er zijn ten aanzien van het lerarentekort. Naar aanleiding van deze overleggen is een pool van assistent-ondersteuners opgestart en zijn afspraken gemaakt over huisvesting van leerkrachten in Diemen.

Assistent-ondersteuners in de klas

De gemeente Diemen spant zich samen met de schoolbesturen in voor het aantrekken en behouden van leerkrachten op de Diemense scholen. Om meer mensen kennis te laten maken met het werkveld onderwijs is in 2020 een pilot gestart met zogenaamde assistent-ondersteuners. Het project richt zich erop deelnemers op een positieve manier en met goede begeleiding ervaring te laten opdoen in het onderwijs, met als einddoel dat kandidaten die dat willen kunnen doorstromen naar een vaste baan in het onderwijs.

Huisvesting leerkrachten

Uit de verschillende overleggen met schoolbesturen en directeuren is gebleken dat voor het aantrekken en behouden van leerkrachten geschikte huisvesting van groot belang is. Binnen de nieuwe huisvestingsverordening van de gemeente Diemen wordt daarom aandacht besteed aan directe bemiddeling van leerkrachten naar een passende woning.

Landelijke aanpak lerarentekort

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft in 2020 bekendgemaakt de aanpak van het lerarentekort te intensiveren, met name in de grote gemeenten. In de gemeenten Amsterdam en Almere worden aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van zogenaamde noodplannen. Het college heeft naar aanleiding van deze bekendmaking een brief aan minister Slob gestuurd om aandacht te vragen voor het lerarentekort in onze gemeente. Diemen wordt omgeven door Amsterdam en kent daardoor vergelijkbare grootstedelijke vraagstukken. Net als voor scholen in Amsterdam en Almere is het voor scholen in Diemen elk jaar weer een uitdaging om de formatie sluitend te krijgen. De aanpak zoals deze nu is aangekondigd maakt de uitdaging om leerkrachten te werven en te behouden voor onze Diemense scholen nog groter.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

1. Voldoende kans op brede ontwikkeling

Wat wilden we bereiken?	
Subdoelen	
1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse-, onderwijs- en naschoolse voorzieningen	
1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut	
1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen	
1.4 - Zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd	

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
Subdoel 1.1 - Kinderen hebben toegang tot breed ingerichte voorschoolse, onderwijs- en naschoolse voorzieningen	
1.1.1 - Geschikt maken van onderwijsgebouwen voor gecombineerd aanbod van onderwijs, opvangvoorzieningen en naschoolse activiteiten (in combinatie met sport, cultuur en wijkactiviteiten)	Diemen groeit, daardoor is meer capaciteit in het onderwijs nodig. In 2020 is bij Brede School de Kersenboom een uitbreiding gerealiseerd voor onderwijs en kinderopvang.
1.1.2 - Ondersteuning bij het ontwikkelen van (zorg)netwerken en samenwerking tussen de verschillende partners binnen de gemeente	Met regelmaat vinden er netwerksessies plaats, waaronder de ambtelijke en bestuurlijke Lokale Educatieve Agenda (LEA), waar partners in verschillende samenstellingen bij elkaar komen. Tijdens de LEA's is in 2020 onder andere aandacht geweest voor de leerlingengroei, doorlopende leerlijn, overdracht van voorschool naar vroegschool en samenwerking in het onderwijs bij aanmeldingen. Daarbij zijn in 2020 een aantal (digitale) trainingen georganiseerd voor professionals in het jeugdwerkveld over het gebruik van de vernieuwde meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
1.1.3 - Financieren van aanvullende (onderwijs)voorzieningen (zwemonderwijs, bewegingsonderwijs, buurtsportcoaches)	In 2020 zijn deze onderwijsvoorzieningen gesubsidieerd. Dit heeft ertoe geleid dat er onderwijsbegeleiding beschikbaar is voor kinderen en er kwalitatieve begeleiding en beweegaanbod is. Ook is gestart met de ontwikkeling van de Onderwijsanon.
1.1.4 - Handhaving van en toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en de buitenschoolse opvang	In 2020 zijn de werkzaamheden op het toezicht (GGD) en de handhaving (gemeente) op de kwaliteit en veiligheid kinderopvang uitgevoerd. De gemeente Diemen heeft wederom in 2020 haar A-status behouden.
Subdoel 1.2 - Talenten van kinderen en jongeren worden optimaal benut	
1.2.1 - Verbinden van onderwijs en opvang met het project buurtsportcoaches en met de SWD	De buurtsportcoaches waren in 2020 op de basisscholen actief en hebben contacten met de opvang.
Subdoel 1.3 - Geen achterstanden in de (taal)ontwikkeling van kinderen	
1.3.1 - Verder versterken van de voor- en vroegschoolse educatie en de doorgaande lijn	Ook in 2020 is er ingezet op borging en verbetering van de kwaliteit van de voorschoolse educatie middels inzet van de oudercontactfunctionaris en de (LEA)overlegstructuren.
1.3.2 - Faciliteren overlegstructuren, afspraken maken met betrokken partners, ondersteunen van betrokken partners	In 2020 is er door de gemeente gefaciliteerd terugkerend overleg geweest tussen de verschillende partners, ondermeer middels de ambtelijke en bestuurlijke LEA (Lokale educatieve agenda). Tijdens deze overlegstructuren worden signalen en knelpunten besproken, ook worden afspraken gemaakt tussen partners en gemeente.

Activiteiten (Wat wilden we ervoor doen?)	Realisatie (Wat hebben we ervoor gedaan?)
1.3.3 - Subsidiëren voorschoolse VVE-instellingen	In totaal zijn er in Diemen zeven peuteropvanggroepen op zes locaties. Per groep is er plaats voor zestien peuters. Met ingang van 1 augustus 2020 is het aanbod uitgebreid van gemiddeld 10,5 uur naar gemiddeld 16 uur VVE per week.
1.3.4 - Toeiden doelgroepkinderen naar VVE-instelling	Sinds 2019 heeft de oudercontactfunctionaris meer uren voor de toeleiding van doelgroepeuters naar de VVE-locaties. Als gevolg van de coronacrisis konden niet alle huisbezoeken aan ouders doorgaan. De oudercontactfunctionaris heeft waar mogelijk digitaal en telefonisch de toeleiding voortgezet.
Subdoel 1.4 - De zorg voor de kinderen vanuit het onderwijs/opvang is gewaarborgd	
1.4.1 - Signaleren van zorgkinderen en doelgroepkinderen	Ook in 2020 heeft het consultatiebureau samen met de oudercontactfunctionaris doelgroepkinderen zoveel mogelijk toeleiden naar VVE en/ of andere preventieve voorzieningen. Daarnaast hebben de ouder- en kindcoaches een actieve signalerende rol op de basisschool. De ouder- en kindcoach 0-5 jaar signaleert zorgkinderen op de peuteropvang en kinderdagverblijven.
1.4.2 - Toezicht houden op naleving van de leerplicht en kwalificatieplicht	In 2020 hebben de leerplichtambtenaren onder bijzondere omstandigheden als gevolg van corona toezicht gehouden. Er is vooral in redelijkheid gekeken naar wat haalbaar is geweest voor ouders wanneer bijvoorbeeld onderwijs op afstand werd uitgevoerd. In het jaarverslag is verantwoording afgelegd over het schooljaar 2019-2020.
1.4.3 - Verzorgen van leerlingenvervoer	De aanvragen voor leerlingenvervoer worden behandeld door het team Wmo van de gemeente.

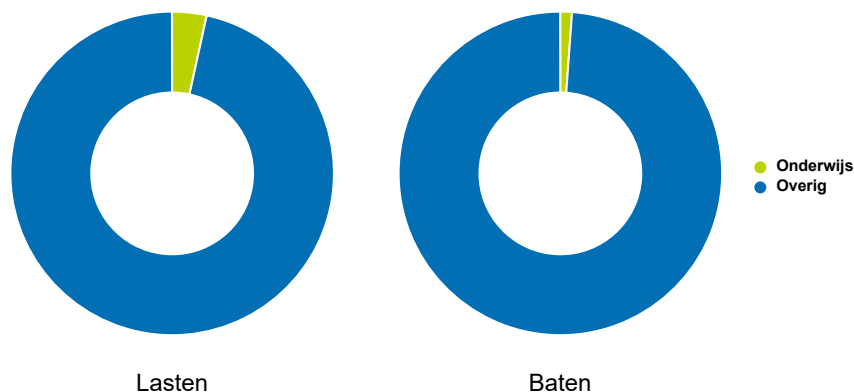
Prestatie-indicatoren	Realisatie 2019	Begroting 2020	Realisatie 2020
1.3.1 - % van de geïndiceerde smalle doelgroepkinderen dat wordt doorgeleid naar een VVE-instelling	N.v.t.	95%	N.v.t. ¹⁹
1.4.1 - Absoluut verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	1,0	0,0	0
1.4.2 - Relatief verzuim per 1.000 leerlingen (verplicht)	129	150	102
1.4.3 - % vroegtijdige schoolverlaters t.o.v. deelnemers aan VO en MBO (verplicht)	2,4%	afname	2,9%

Wat heeft het gekost?

Onderwijs	Rekening 2019	Begroting 2020 primitief	Begroting 2020 totaal	Rekening 2020	Budget resultaat 2020
Structurele lasten	-2.797	-3.256	-3.497	-3.104	393
Structurele baten	966	971	1.327	1.080	-247
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Structureel	-1.831	-2.285	-2.170	-2.024	146
Incidentele lasten	-	-	-76	-76	-
Incidentele baten	-	-	-	-	-
Toevoegingen aan reserves	-	-	-	-	-
Onttrekkingen aan reserves	-	-	-	-	-
Saldo Incidenteel	-	-	-76	-76	-
Saldo van de baten en lasten	-1.831	-2.285	-2.246	-2.100	146

¹⁹ Op basis van de indicatoren zoals door de Rijksoverheid vastgesteld valt 13 procent (55 peuters) van de peuters in Diemen in de doelgroep van het onderwijsachterstandenbeleid. In de praktijk wordt in Diemen een bredere doelgroepdefinitie gehanteerd om de voorschoolse voorzieningen breed toegankelijk te maken, dit resulteert erin dat zo'n 90 doelgroepkinderen per jaar gebruik maken van de VVE-locaties.

Lasten en baten

Wat heeft corona gekost?

Omschrijving	Begroting 2020	Rekening 2020
Ondersteuning scholen (t.l.v. bestaande budgetten)	-44	-49
Kinderopvang en peuteropvang	-22	-6
Bijdrage Rijk voor vergoeding ouderbijdrage (Kinderopvang en peuteropvang)	-	-
Leerplicht	-	-
Kosten noodopvang en compensatie ouderbijdragen		
Leerlingenvervoer	-	-
Totaal	-66	-55

Over te hevelen budgetten

Binnen dit programma zijn er geen over te hevelen budgetten.

Investerings

Investerings (x € 1.000)				
Omschrijving	Budget	Realisatie t/m 2020	Vrije ruimte	i: in uitvoering d: doorschuiven v: vervallen a: afgewikkeld
740202 Bredeschool Holland Park	13.000	1.225	11.776	i
740205 740206 Middelbare school	150	108	42	i
740262 Gymzaal Holland Park	1.000	0	1.000	i
740304 Uitbreiding De Kersenboom (tijdelijke huisvesting)	1.075	1.043	32	a
740305 Openbaar gebied (Kersenboom tijdelijke huisvesting)	90	96	-6	a
740306 Inrichting (tijdelijke huisvesting Kersenboom)	70	57	13	i

Verklaring doorgeschoven en vervallen investeringen

Er zijn binnen dit programma geen doorgeschoven of vervallen investeringen.